

P Á L Y A M Ű

**a Kaposvári Törvényszék Büntető Kollégiuma
működésével kapcsolatos hosszú távú tervekről és azok
megvalósításának ütemezéséről**

Készítette:

dr. Major Zsolt
a Nagyatádi Járásbíróság elnöke

Kaposvár, 2018. október 25. napján

Tartalomjegyzék

- I.) Bevezetés (5-6. oldal)
- II.) Jogszabályi háttér (7-12. oldal)
- III.) Helyzetértékelés (13-22. oldal)
- IV.) A Büntető Kollégium működését érintő változások vázlata (23-25. oldal)
- V.) Az áttekintett változásokra adható válaszok (27-28. oldal)
- VI.) A stratégiai célok konkrét megvalósításának programja (29-32. oldal)
- VII.) Motivációs levél (33. oldal)

I.**Bevezetés**

A pályaműben az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai célkitűzései mentén vázolom fel elképzeléseimet a Kaposvári Törvényszék Büntető Kollégiumának következő 6 évre szóló működésére vonatkozóan.

A kollégiumvezetői tisztség ellátása számomra komoly kihívást jelent. Ennek első lépése maga a pályamű megírása, amely már önmagában megtisztelő és felemelő feladat, de egyben lehetőség is arra, hogy – a jogszabályok által meghatározott módon – röviden összefoglaljam 18 éves bírói szolgálatom során szerzett tapasztalataimat. Ezeket a tapasztalatokat kiegészítik a vezetői tisztségben megszerzett gyakorlati ismereteim.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a bírósági szervezet számára meghatározott stratégiai célok a következők:

- a bíróságok alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírák időszerűen és magas szakmai színvonalon ítéelkezzenek,
- az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása,
- a tárgyi feltételek biztosítása, optimális elosztása és hasznosítása,
- a bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése, és
- a képzési rendszer fejlesztése, a többi hivatásrenddel való együttműködés.

A bírósági vezetők célja tehát nem lehet más, mint – a jogszabályi keretek között a törvényszék elnökének vállalásaival összhangban – a felsorolt stratégiai célok helyi szintű megvalósítása.

A kollégiumvezető feladata, hogy az adott területen szakmai tartalommal kiteljesedve valósuljanak meg a meghirdetett célkitűzések.

A Kaposvári Törvényszék elnökének legutóbbi pályaművében foglaltakkal azonosulva a Büntető Kollégium leendő vezetője sem jelölhet meg más célt, mint azt, hogy a Kaposvári Törvényszék büntető bírái az alaptörvényi kötelezettségeiket teljesítve, magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek.

A fentiekből következik, hogy a Büntető Kollégium vezetőjének működését a vonatkozó jogszabályokból reá háruló kötelezettségek teljesítése határozza meg.

Pályaművem első fejezetében összefoglalom a vonatkozó jogszabályi háttérrel, majd rövid értékelésben a kollégium pillanatnyi helyzetét mutatom be. A III. fejezet szól a bírói szervezet előtt álló, így a büntető kollégium működését érintő kihívásokról. Ezt követően vázolnám elképzeléseimet azokról a megoldásokról, amelyek a stratégiai tervezés alapját képezik. A VI. rész a stratégiai célok konkrét megvalósításának ütemezéséről szól. Végezetül személyes motivációmát fejtem ki a záró részben.

Bízom abban, hogy pályaművemből megismerhetővé válik az a cél, miszerint a büntető kollégium a Kaposvári Törvényszék büntető bírának tudásalapon szerveződő, stratégiai célok mentén működő közösségévé váljon.

II.

Jogsabályi háttér

Bszi A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 36. pontjában határozza meg a kollégiumvezető és a kollégiumvezető-helyettes feladatait.

A törvény 124. §. (1) bekezdése szerint a kollégiumvezető

- a) szervezi a kollégium munkáját,
 - b) évente beszámol a kollégiumnak
 - ba) a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról,
 - bb) a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, és
 - c) ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.
- (2) A kollégiumvezető-helyettes a kollégiumvezetőt akadályoztatása esetén – ideértve azt az esetet is, ha a tisztség nincs betöltve – helyettesíti, és ellátja a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A Bszi. 154. § (1) bekezdése szerint a kollégium meghatározott ügyszakba beosztott bírák testülete, amelyet a kollégiumvezető vezet.

A 155. § szerint a kollégium

- a) véleményt nyilvánít - a járásbíróági, valamint a közigazgatási és munkaügyi bírósági állásra benyújtott pályázat kivételével - a bírói álláspályázatokról,
- b) részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében,
- c) véleményezi az ügyelosztási tervet,
- d) véleményt nyilvánít a 131. § c) pontjában meghatározott vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezető bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését, és
- e) ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

Igazgatási szabályzat Az Országos Bírósági Hivatal elnökének 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatot tartalmazza. A szabályzat 2.4. pontjában kerültek meghatározásra a kollégiumvezető, a regionális kollégiumvezető és a kollégiumvezető-helyettes feladatai.

28. § (1) A kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégium munkáját.

(2) A kollégiumvezető feladata különösen:

- a) az 54. § (1) bekezdésben szereplő beszámolójában évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaműben szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- b) jelen szabályzatban rögzítetteknek megfelelően a kollégiumvezetői tevékenységéről beszámol az ítélőtábla, vagy a törvényszék elnökének,
- c) az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati, másodfokú, vagy felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét,
- d) összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket,
- e) összehívja a kollégium ülését és a napirendben kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik,
- f) évenként összegzi a másodfokú, a harmadfokú, a felülvizsgálati ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzéseinek általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti,
- g) ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró, vagy tanácselnök által a Bűsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba; a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbíróságokon is ellátja,
- h) ellátja a jogegységi eljárással összefüggő, a Bszi. 26. § (3) bekezdése szerinti feladatokat, az elvi határozatokat (elvi döntéseket) rendszerezi, elemzi,
- i) ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,
- j) közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében,
- k) a közérdekű bejelentések és panaszügyek intézésében részt vesz,
- l) javaslatot tesz – a szolgálati út betartásával – a jogalkalmazás egységének biztosítása érdekében a Kúria kollégiumvezetőjének és az ítélőtábla elnökének a jogegységi eljárás indítványozására,

- m) irányítja és szervezi a tanácselnöki feljegyzések ismertetését,
- n) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi. egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,
- o) előterjeszti – a szolgálati út betartásával – az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát – különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályalkotás – módosítás körében,
- p) javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására.

Az igazgatási szabályzat 163. § (1) bekezdése szerint az ítélőtábla és a törvényszék kollégiumvezetője, a regionális kollégiumvezető jelen szabályzat 28. §-ában foglalt és hatáskörébe tartozó feladatok, valamint a Bszi. 155. § és 156. § (4) bekezdésében rögzítettek teljesítése érdekében szükség szerint, de évente legalább 4 alkalommal kollégiumi (regionális kollégiumi) ülést hív össze.

Az igazgatási szabályzat 164. §-ának (1) bekezdése szerint az ítélőtábla és a törvényszék kollégiumvezetője, a regionális kollégiumvezető jelen szabályzat 28. §-ában foglalt és a hatáskörébe tartozó szakmai feladatok teljesítése érdekében és a kollégiumi, a regionális kollégiumi ülés összehívásának előkészítése, a jogegység előmozdítása, a vitás jogalkalmazási kérdések elemzése, a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatainak hasznosítása céljából tanácselnöki értekezletet hív össze szükség szerint, de évente legalább 4 alkalommal.

Kaposvári Törvényszék 2018. évi szervezeti és működési szabályzata A Kaposvári Törvényszék 2018. évi szervezeti és működési szabályzata meghatározza a bíróságok munkaszervezetét, a szervezeti egységek irányítását.

Az ítélkezési tevékenység szakmai szervezetei elsősorban a kollégiumok.

A törvényszéken önálló büntető és összevont polgári, gazdasági, és közigazgatási – munkaügyi kollégium működik, melyeknek kiemelt szerepük van az ítélkezési tevékenység egységességének megteremtésében.

A kollégium munkáját a kollégiumvezető és a kollégiumvezető-helyettes vezeti és szervezi, igazgatási tevékenységét a törvényszék elnöke, illetve helyettese irányítja és ellenőrzi.

A kollégium a BSZI 155. §-ában foglaltak alapján véleményt nyilvánít – a járásbíróságokra és a közigazgatási és munkaügyi bíróságra beosztás kivételével – a bírói álláspályázatról, részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében, véleményezi az ügyelosztási tervet, véleményt nyilvánít a kollégiumvezető, a kollégiumvezető-helyettes, a törvényszéki csoportvezető, csoportvezető helyettes és a tanácselnöki álláshelyekre benyújtott pályázatokra, kezdeményezheti a bírósági vezető vezetői vizsgálata elrendelését, vagy a vezető felmentését.

Ellátja a törvényben meghatározott egyéb feladatokat.

A kollégium a jogszabályokban felsorolt szakmai és igazgatási feladatait éves munkaterv alapján végzi. A munkaterv tartalmazza a kollégiumi ülések időpontját, helyét, tárgyát, a kollégiumi vizsgálatok tárgyát, határidejét, felelőseit.

A kollégiumok részt vesznek a régiós szintű oktatásban.

Javaslatot tesz a mentorbírák névsorára.

A kollégium külön ügyrend alapján tevékenykedik, az ügyrend az SzMSz része.

A kollégium ügyrendjére – a szakágak szerinti bírák javaslataira is figyelemmel – a kollégiumvezető tesz javaslatot. Az ügyrendet a kollégium fogadja el.

A kollégium munkatervét – amely az SzMSz-szel nem lehet ellentétes – a törvényszék elnöke hagyja jóvá (Bsz. 119. § f) pont).

Az SzMSz 1.3. pontja szerint a kollégiumvezetők feladata különösen:

- 1.) ügyek törvényszéki tanácsokra történő kiszignálása,
- 2.) a bírák, a másodfokú ügyeket tárgyaló tanácsok ítélezési tevékenységének figyelemmel kísérése, vizsgálata és elemzése,
- 3.) a vitás jogalkalmazási kérdések elemzése, a kollégium összehívása és az előterjesztés előkészítése,
- 4.) a másodfokú ügyeket tárgyaló tanácselnökök feljegyzései általánosítható tapasztalatainak évenként összegzése, hasznosítása,

- 5.) az eljárási határidők és ügyviteli szabályok érvényesülésének figyelemmel kísérése, minderről tájékoztatás adás a törvényszék elnökének,
- 6.) javaslatétel jogegységi eljárás indítványozására, elvi döntés közzétételére,
- 7.) fogalmazók és bírósági titkárok képzésében való részvétel,
- 8.) közreműködés a bírák és az igazságügyi alkalmazottak munkájának értékelésében,
- 9.) panaszügyek intézése,
- 10.) a kollégium tevékenységének vezetése és szervezése,
- 11.) a kollégium ügyrendjének, tervezetének és munkatervi javaslatának elkészítése,
- 12.) az elfogadott munkaterv és ügyrend végrehajtásának biztosítása,
- 13.) a kezelő-, és leíró irodák szakmai felügyelete,
- 14.) évente beszámol a kollégiumnak a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról, továbbá a megelőző naptári évben kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, valamint az igazgatási szabályzat alapján évente beszámol a törvényszék elnökének,
- 15.) részt vesz a jogszabály véleményezésben, szakmai anyagok elkészítésében,
- 16.) ellátja a jogszabályok, az OBH elnökének szabályzata, vagy határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

A kollégiumvezető a hatáskörébe tartozó feladatokat az irányítása alá tartozó kollégium tanácselnökei, bírái bevonásával, illetve a járásbíróságok elnökeinek, elnökhelyettesének, csoportvezetőjének és a közigazgatási és munkaügyi bíróság elnökének bevonásával, a törvényszék elnökének egyetértésével látja el.

A kollégiumvezető-helyettes A kollégiumvezető-helyettes távolléte, vagy akadályoztatása esetén helyettesíti a kollégiumvezetőt.

Ellátja a kollégiumvezető által rábízott feladatokat.

Intézi a rászignált igazgatási és szakmai feladatokat és azokról a kollégiumvezetőt tájékoztatja.

Előzetes egyeztetés alapján részt vesz a kollégiumvezetővel együtt, vagy helyette szakmai és igazgatási értekezleteken, kollégiumi üléseken.

Segíti a kollégiumvezető munkáját és ellátja a törvényszék elnöke által rábízott igazgatási feladatokat.

Önállóan a kollégiumvezető tájékoztatása mellett ellátja a törvényszék gazdasági és cégbíróági ügyszakában az igazgatási szabályzat szerinti és az SZMSZ-ben rögzített kollégiumvezetőre háruló feladatokat, a kollégiumvezető egyidejű tájékoztatása mellett.

Közreműködik a fogalmazók, titkárok képzésében, a bírák, titkárok, igazságügyi alkalmazottak munkájának értékelésében.

Az SZMSZ IX. fejezetében határozza meg a kollégiumok ügyrendjét, melynek 1.) pontjában a büntető kollégium szerepel. Rendelkezik az SZMSZ a kollégium feladatairól, működéséről, a kollégium és a kollégiumvezető feladatairól az ítélezés egységének biztosítása érdekében, meghatározza a kollégiumvezető további feladatait különös tekintettel igazgatási feladataira. Az SZMSZ szól a kollégium szakmai együttműködéséről is.

A bíró munkájának értékelési rendjéről és a vizsgálat részletes szempontjairól szóló szabályzatról határozó 8/2015.

(XII.12.) OBH utasítás Ez az OBH utasítás ugyancsak feladatokat ró a kollégiumvezető számára, mely kötelezettségek teljesítése kiemelkedően fontos része a büntető kollégiumvezető tevékenységének.

III.

Helyzetértékelés

Az ítélkezési tevékenység mennyiségi és minőségi mutatói alapján.

A Kaposvári Törvényszék Büntető Kollégiumának jelenlegi működését a Kaposvári Törvényszék elnökének 2017. évi beszámolója, a Kaposvári Törvényszék Büntető Kollégiumvezetőjének a kollégium 2017. évi működéséről készített beszámolója.

Személyi feltételek A Kaposvári Törvényszék illetékességi területén 6 járásbírószágon folyik büntető ítélkezés azzal, hogy a Kaposvári és a Siófoki Járásbírószágon központosított szabálysértési ügyintézés történik. Jelenleg a Barcsi Járásbírószágon és a Nagyatádi Járásbírószágon szabálysértési ügyintézés nincs.

A Kaposvári Törvényszéken a törvényszéki hatáskörbe tartozó első fokú büntetőügyek intézése mellett 2 büntető fellebbviteli tanács működik, míg a Katonai Tanács 2 hadbíróval, továbbá a büntetés-végrehajtási csoport 3 büntetés-végrehajtási bíróval, 1 titkárral és igazságügyi alkalmazottal tevékenykedik.

A Kaposvári Törvényszék illetékességi területén jelenleg 29 büntető ügyszakos bíró teljesít szolgálatot:

- a Kaposvári Törvényszéken 12 büntető bíró ítélkezik, közülük dr. Király Péter elnökhelyettes, míg Andorné dr. Ajkay Beáta kollégiumvezető,
- a Kaposvári Járásbírószágon 7 büntető bíró ítélkezik, közülük dr. Paál Rita a bíróság elnökhelyettese, dr. Szabados Bálint csoportvezető bíró,
- a Siófoki Járásbírószágon 4, a Fonyódi, Marcali és Nagyatádi Járásbírószágon 2-2-2, míg a Barcsi Járásbírószágon 1 büntető bíró került beosztásra, közülük a Marcali, és a Nagyatádi Járásbírószág elnöke büntető ügyszakba beosztott bíró.

A Kaposvári Járásbírószágon a bírók közül 2 fő a törvényszék egész illetékességi területére vonatkozóan a nyomozási bírói, illetőleg a bírói engedélyhez kötött titkos adatszerzéssel és titkos információgyűjtéssel kapcsolatos feladatokat is ellátja.

A Kaposvári Törvényszék Büntető Kollégiuma 16 tagú, 12 fő a törvényszékre beosztott bíró, míg 4 kollégiumi tag a törvényszéki bírák által választott bíró tag.

Ügyforgalmi adatok

Kaposvári Törvényszék Ügyforgalmi									
Az ügy tárgya	Érkezett								
	2015	2016	2017						
Törvény									
Fellebbezés									
Büntető per	580	586	562						
Szabálysértési per	38	38	33						
Büntető nemperes	835	751	736						
Egyéb büntető ügyek ²	43	41	39						
Összesen - peres büntető	618	624	595						
Összesen - nemperes büntető	878	792	775						
Mindösszesen - büntető	1 496	1 416	1 370						

A fenti adatok összességében az ügyérkezés csökkenő tendenciáját mutatják, ezen belül a törvényszéki másodfokon mind a peres, mind a nemperes ügyeket illetően.

Törvényszéki első fokon a peres ügyek számában 2016-ban a 2015-höz képest jelentős emelkedés volt, míg 2017-ben az ügyérkezés 2016-hoz képest 20 %-ot meghaladó mértékben csökkent, de a 2015. évi érkezést meghaladta. A katonai peres ügyek érkezése folyamatosan csökken, ugyanígy a büntető civil és katonai nemperes ügyek száma is.

Összességében a peres ügyek érkezése az elmúlt 3 évben hullámszerű, 2016-ban kiugróan magas volt, 2017-ben a legalacsonyabb.

A folyamatban maradt ügyek száma folyamatos csökkenést mutat mind az első-, mind pedig a másodfokú ügyekben. Ez részben az ügyérkezés csökkenéséhez kapcsolható, de szinte minden területen a befejezések az érkezést meghaladták. A felülbírált szabálysértési ügyek érkezése is csökkent 2017. évben a korábbi évekhez képest.

A helyi bíróságok adatait összevetve a korábbi évek adataival tendenciáról beszélni több év

Első fokú ügyek ügy

[illegible]

Kaposvári T.
Első fokú ügyek ügy

Megnevezés		Peres ügyek								
		büntető (katonai nélkül)	katonai tanácsok	összesen						
Érkezett ügyek száma	összesen	35	36	71						
Befejezett ügyek										

Kaposvári T.
Első fokú ügyek ügy

Megnevezés		Peres ügyek								
		büntető (katonai nélkül)	katonai tanácsok	összesen						
Érkezett ügyek száma	összesen	22	37	59						
Befejezett ügyek										

A folyamatban maradt ügyek számát illetően (a katonai ügyeket is beleértve) a peres ügyeknél 30 %-ot meghaladó csökkenés mutatkozik 2017. évben és folyamatos csökkenés a nemperes ügyeknél is. Mindez továbbra is annak tudható be, hogy a befejezések száma összességében az ügyérkezést meghaladta.

Az ügyforgalmi adatok alakulása törvényszéki másodfokon büntető ügyszakban.

Megnevezés		Peres ügye						
		büntető	szabálysértési					
Érkezett ügyek száma	összesen	562	3					
	2016. év							

Kaposvári Törvényszék
Másodfokú ügyek ügyszáma

Megnevezés		Peres ügye						
		büntető	szabálysértés					

Kaposvári Tí
Másodfokú ügyek üg

Megnevezés		Peres ügy						
		büntető	szabály sértés					

A fellebbezett ügyek magas száma – a korábbi évekhez hasonlóan – nagymértékben az országos átlagot jóval meghaladó számú ügyészi fellebbezésnek tudható be. Azonban a befejezések a peres és a nemperes ügyeknél mindig meghaladták az érkezést, jóllehet a befejezések aránya 2017-ben az előző évhez képest minimális mértékben csökkent. Mindezek eredményeként a folyamatban maradt ügyek száma mind a peres, mind a nemperes ügyeknél csökkent az előző évhez képest.

Kiemelést érdemel, hogy a büntető fellebbviteli tanácsok egyenletes teljesítménye lelkiismeretes és intenzív munkája elvezetett oda, hogy az ügyforgalmi adatok az országos átlagot is figyelembe véve példamutatónak tekinthetők.

Az időszerűség területén kiemelendő, hogy a helyi bíróságokon mind a 6 hónapon belüli, mind az 1 éven belül befejezett ügyek aránya nőtt 2016. évhez képest, szabálysértési ügyszakban szintén, itt majdnem eléri a 100 %-ot.

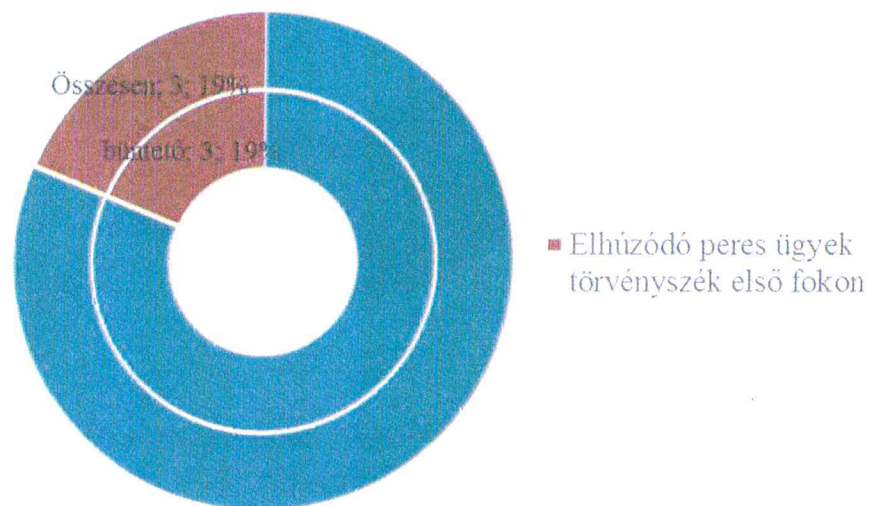
A folyamatban maradt ügyeket tekintve az 1 éven túli ügyek aránya minimális mértékben nőtt, ezen belül a 2-3 év közötti és az 5 éven túli pertartamú ügyek aránya csökkent, a 2-3 év közöttieké közel harmadával, míg az 5 éven túli pertartamú ügy 1 maradt folyamatban 2017. év végén.

A helyi bíróságokon az ítélezés időszerűsége összességében így tovább javult, a már meglévő tendencia nem változott.

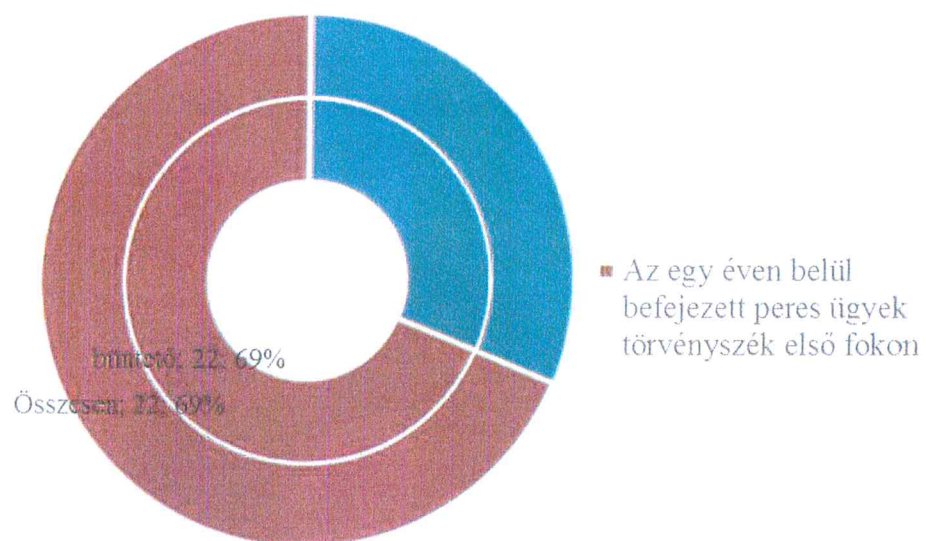
A törvényszéki elsőfokú befejezett ügyeknél (katonai ügyekkel együtt) az 1 éven belül befejezett ügyek aránya összességében csökkent 2016-hoz képest. Ezen belül a büntető civil peres ügyeknél

nagyobb a csökkenés. 2017. év végén 2-3 év közötti pertartamú ügy a Kaposvári Törvényszéken nem maradt folyamatban, csakúgy, mint az 5 év feletti pertartamú ügy sem. Jelentős arányú emelkedés volt tapasztalható a 3-5 év közötti pertartamú ügyek arányában, ez azonban mindössze 4 ügyet érintett, ebből 3 hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás.

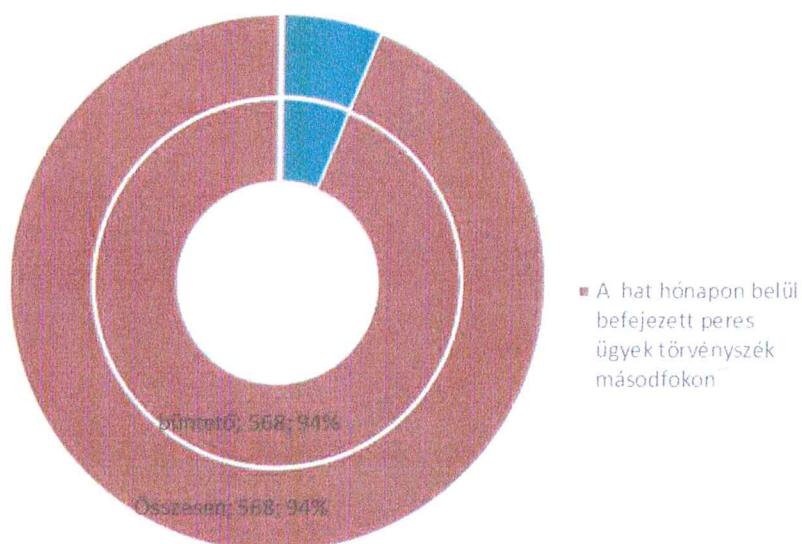
**Elhúzódozó elsőfokú peres ügyek a Kaposvári Törvényszéken
(2017. év)**

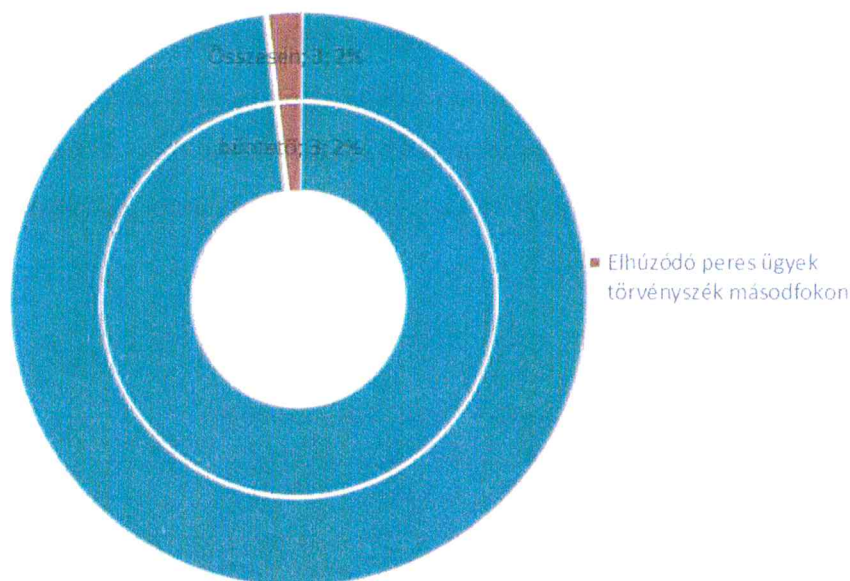
Egy éven belül befejezett elsőfokú peres ügyek a Kaposvári
Törvényszéken
(2017. év)

A hat hónapon belül befejezett másodfokú peres ügyek
a Kaposvári Törvényszéken (2017. év)

Az elhúzódó másodfokú peres ügyek a Kaposvári
Törvényszéken (2017. év)

A Kaposvári Törvényszék büntető fellebbviteli ügyszakában a 6 hónapon belül befejezett ügyek aránya nőtt az előző évhez képest, 1 éven belül pedig az ügyek közel 100 %-át befejezte a törvényszék. Ez az előző évek pozitív tendenciájának folytatása.

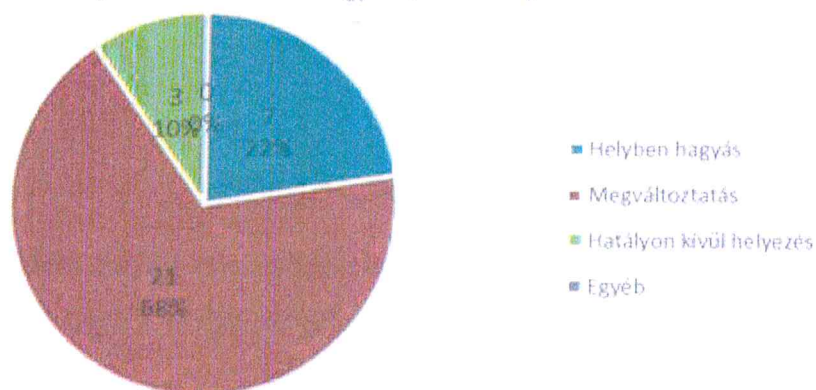
A folyamatban maradt ügyekben a pertartam elhúzódását az eredményezte, hogy részbizonyítás elrendelése, vagy tárgyalás kitűzése vált szükségessé.

Összességében megállapítható, hogy a Kaposvári Törvényszék és az illetékességi területén működő helyi bíróságok büntető ügyszaka időszerűen, az időszerűséget folyamatosan javítva dolgozott az elmúlt években. Ezt a teljesítményt a Fenntartható Fejlődés Program 1. és 2. ütemében elért eredmények is érzékletesen igazolták.

Az ítélezés megalapozottsága A járásbíróságokon összesen befejezett peres ügy 36,9 %-ában jelentettek be fellebbezést, az ügyek 63,1 %-a első fokon jogerőre emelkedett. A fellebbezett ügyek 51,6 %-át helybenhagyta a másodfokú bíróság, a megváltoztatás 38,5 %, a hatályon kívül helyezés 7,1 %, egyéb befejezés 2,8 %.

A helybenhagyások aránya így nőtt 2016-hoz képest, míg a megváltoztatások száma csökkent. A hatályon kívül helyezések arányának növekedése jelentősnek volt tekinthető, mely negatív tendencia vizsgálat tárgyát is képezte. A vizsgálat tapasztalatainak általánosítása és megosztása után 2017. év II. félévében az I. félévhez képest a hatályon kívül helyezéseket illetően kifejezetten kedvező változás következett be különösen a peres ügyek tekintetében. A hatályon kívül helyezett peres ügyek száma a harmadára csökkent, a százalékos arány is kevesebb, mint a felére. Ugyancsak csökkent a hatályon kívül helyezett nemperes határozatok száma is. A hatályon kívül helyezések rendszeres figyelemmel kísérése vezetett el a kedvezőtlen tendencia megfordulásához.

Törvényszék elsőfok és ítéltábla viszonya a Kaposvári
Törvényszéken; büntető ügyek (2017. év)

A törvényszéki elsőfokú ügyeknél (a katonai ügyekkel együtt) csökkent az első fokon jogerőre emelkedett ügyek aránya, az ítéltáblákra érkezett ügyek száma azonban megegyezik a 2016. és 2017. években. A helybenhagyások aránya és a hatályon kívül helyezések aránya csökkent, ez utóbbi pozitív változás az előző évekhez képest.

A Kaposvári Törvényszék illetékességi területén dolgozó valamennyi büntető ügyszakos bíró ítélkezési tevékenysége álláspontom szerint példamutató. Ez az évtizedek óta fennálló elhivatott és szorgalmas bírói munkának tudható be és az arra való törekvésnek az eredménye, hogy mindig több ügyet kell befejezni, mint amennyi érkezik, így elkerülhető a hátralék kialakulása.

IV.

A kollégium működését érintő változások vázlata

Bűnözési formák változásai A büntetőjoggal foglalkozó valamennyi szervezet létét érinti az a társadalmi jelenség, amelynek lényege a bűnözés strukturális változásaiban manifesztálódik.

Ezek szerint a kriminális jelenségek egyre inkább nemzetközivé válnak és szervezettebben történik az elkövetés is. Ezzel együtt a már meglévő, klasszikusnak mondható bűnözési formák is átstrukturálódnak.

Példaként itt elegendő két bűncselekmény típusra utalni. Egyfelől a kábítószerekkel és egyéb pszichotróp anyagokkal összefüggő bűncselekményekre, másfelől a migrációhoz köthető kriminogén jelenségekre hivatkozom. Mindkét kategória hordoz magában egyértelmű nemzetközi elemeket, feltételez különböző fokú szervezettséget és új-, és újabb megjelenési formákban jelentkezik komoly technológiai fejlesztések mellett.

Ezen jelenségek egyébként kifejtésre kerültek Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról szóló 1035/2012. (II.21.) Kormányhatározatban.

Rövid időn belül a bűncselekmények jellemzően az úgynevezett „Cybertérben” fognak megvalósulni. Ezzel egy időben az így megszerzett jogellenes hasznok nagyságrendileg megnőnek és ugyancsak itt jelennek meg. A hagyományos elkövetési formák átértékelődnek, de olyan új cselekvőségek is elterjednek, amelyek jelenleg még a Btk-ban sem szerepelnek.

Ezek a körülmények feltételezik az elkövetők olyan speciális tudását, amelyet a jogalkalmazóknak is ismerniük kell. Ellenkező esetben, ha a kvalifikált elkövetők tudásszintje meghaladja a döntéshozók ismereteit, releváns büntető ítéletek a szervezettől a szükséges ismeretek hiányában nem várhatók.

Naprakész ismeretek nélkül szinte behozhatatlan hátrányba kerül a bíró (ezen a szinten – nem szakkérdésekről lévén szó – már a szakértő igénybevétele sem segíthet).

Jogszabályváltozások A jogszabályi környezet változásai is több szinten érintik a bírósági szervezetet.

A nemzetközi egyezmények és normák folyamatosan beépülnek a hazai jogrendszerbe, kötelező érvényük megjelenik az ítélezésben is.

Az ágazati szabályozók folyamatos változásának nyomon követése ugyancsak szükséges a büntető ítélezés hatékonyságának fenntartása érdekében.

2018. július 1. napján hatályba lépett a 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról.

Az új Be. alapjaiban változtatta meg a büntetőeljárást, mind szerkezeti, mind tartalmi szempontból. Hiszen az új eljárási kódex tág teret ad a megállapodás alapján folytatott eljárásokra, illetőleg a terhelt beismerése, a tényállás elfogadása jelentős egyszerűsítéseket tesz lehetővé a terhelti oldalon megjelenő engedmények biztosítása mellett.

Ezek következményeként a folyamat eddigi lineáris szerkezete helyett egy összetett, minden szereplő részéről kreatív részvételt feltételező eljárásrend van kialakulóban.

Így a Be. alkalmazása szemléletváltozást igényel, nem egyszerűen egy új eljárási törvény lépett hatályba, hanem a jogalkalmazók, így az igazságszolgáltatás részéről is merőben más megközelítésmódra van szükség.

Digitalizáció A digitális tér kitágulása ugyancsak hatással van a bírák ítélező tevékenységére.

A sokak által gondolt rövid időnél is hamarabb köszöntenek be azok a digitális megoldások, amelyek a jövőben meghatározzák mindennapjainkat.

Az OBH által szervezett digitális nyílt nap katalógusszerűen bemutatta azokat az informatikai fejlesztéseket, amelyek már most elérhetőek számunkra.

Az OBH új projektjei – „Álomból valóság – a XXI. századi ügyvitel”, az „Út a jövőbe – innovációs eszközbeszerzés” és a „VIAVIDEO – távmeghallgatás, kép-, és hangrögzítés” – már ezen fejlődésfolyamat új állomásai.

Megvalósulásuk a magas színvonalú és időszerű ítélezési tevékenységnek már alapfeltétele lesz. A „Digitális bíróság” kialakítása pedig az igazgatási szint fejlesztését szolgálja.

Azonban valamennyi fejlesztés igényli a háttérfolyamatok újjászervezését annak érdekében, hogy valamennyi érintett készségszinten használja a rendszereinket.

Meglátásom szerint a fenti 3 terület rövid időn belül bekövetkező és jelentős változása a legnagyobb kihívás a bírósági szervezet számára. A büntető kollégiumnak is fel kell készülni a feladatok megoldására, de egyben arra is, hogy ezen változások leginkább kihasználható lehetőségekként jelenjenek meg a mindennapi munkánk során.

V.

A változásokra adható válaszok

Az előző fejezetben felvázolt mindhárom jelenség elsősorban nem szervezeti következményekkel jár. A jelenlegi keretek között kell ezekre felkészülnünk és a megfelelő válaszokat adnunk.

Lényeges azonban, hogy mindegyik tényező megközelítése szemléletváltozást igényel. A proaktív hozzáállás, az új tudásanyag beépítése mindegyik területen koncepcionális változásokat eredményez. Egyik terület sem önmagában áll és kölcsönhatásban vannak egymással. Meggyőződésem szerint a szervezeten belül a jelenségek együttes kezelése **paradigmaváltást** kell, hogy eredményezzen.

Tisztában vagyok azzal, hogy a kollégium munkájának irányítása nem azonos egy kisebb járásbíróóság vezetésével. Azonban a szervezeti kihívások ugyanazok és a feladatok megoldásának stratégiai megközelítése is megegyezik.

A Nagyatádi Járásbíróóság működése A Nagyatádi Járásbíróóság működésével kapcsolatos hosszú távú tervekről és azok megvalósításának ütemezéséről szóló pályaműben meghatározott stratégiai célok mindegyike mára megvalósult. A járásbíróóságon olyan működő modell jött létre, amelynek eredményeit az „Eredményesség és elégedettség” című pályázatukban a járásbíróóság bírái részben feldolgozták („adaptálható, jó gyakorlati elemeink az ítélkezés során jelentkező bírósági bürokrácia csökkentésére”).

Kriminalisztikai séta Az alkalmazható „jó gyakorlatokra” példaként hivatkoznék a 2018 tavaszán a Kaposvári Járásbíróóság elnökhelyettesével közösen elgondolt és megvalósított „Kriminalisztikai séta” elnevezésű rendezvényre. A Kaposvári Törvényszék elnökének és a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének védnöksége alatt megvalósult szakmai napon több mint száz bírósági dolgozó vett részt. Ezzel együtt meggyőződésem szerint ekkor olyan szellemi termék is létrejött, amely akár egy kiadványban is megjeleníthető.

Ezen utóbbi kezdeményezést és a Nagyatádi Járásbíróságon elért eredményeket csupán kiemeltem arra hivatkozva, hogy a működő jó megoldások stratégiai célok mentén történő adaptálása sikerre vezethet.

A „Kriminalisztikai séta” modell értékű még a társszervekkel megvalósuló komoly szakmai tartalommal létrejött együttműködésre is.

A felvázolt kihívásokra, mint lehetőségekre tekintve kell kialakítani azokat a hosszú távú stratégiai célokat, amelyek megvalósításával a „tudásalapon” szerveződő kollégium tagjai és minden érintett büntető bíró, valamint titkár, fogalmazó és igazságügyi alkalmazott találja meg szakmai kiteljesedésének lehetőségeit.

Állhatatosnak érzem magam ezen célok elérésében.

VI.

A stratégiai célok megvalósulásának programja

Elsődleges cél egy alapvetően kiemelkedő teljesítményt nyújtó szervezet stratégiai célok mentén történő „finomhangolása”. A megvalósítás a prioritások meghatározásával kezdődik és a releváns tudás megszerzésén és edukálásán át a „jó gyakorlatok” beépítésével válik teljessé.

A kollégium működése A meglévő eredmények megtartása és azok továbbvitele érdekében elsődleges célként jelentkezik az eljárási kódex hatályosulásának utánkövetése.

Rövidtávú célként fogalmazódik meg az elhúzódó pertartamú ügyek számának további csökkentése, elsősorban az inaktív időszakok lehetőség szerinti kiiktatásával. Ezen ügyek egyedi menedzselése sikerre vezethet, ahogyan az megvalósult a Nagyatádi Járásbíróságon, ez még a Kaposvári Törvényszék elnökének legutóbbi pályaművében is említést nyert.

Kiemelt jelentőséggel bír a kollégium életében a nagy szakmai tapasztalattal rendelkező tanácselnökök iránymutatásainak figyelembevételével működő ítélkezési munka biztosítása. Ezen a magas szintű szakmai munka fenntartása érdekében változtatni nem szabad.

A kollégium működésének megszervezése terén lehetőséget látok a kollégiumi állásfoglalásoknak elektronikus úton történő kialakítására. Ily módon a szükséges véleménynyilvánítások, szavazások is gyorsan és hatékonyan lefolytathatóvá válnának. A tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatai, a vizsgálatok, elemzések eredménye, a felmerülő gyakorlati kérdések megoldása egy kialakítandó új felületen ("e platform" létrehozásával) becsatornázhatóak lennének. Ez pedig gyorsítja a jogalkalmazás egységének kialakulását, a követendő megoldások elterjedését szolgálja, de nem utolsósorban az új jogszabályok hatályosulását, időszerű alkalmazását segítené elő.

A kollégiumvezető szerepe ebben a folyamatban mintegy moderátorként jelenik meg.

További átgondolást igényel, hogy a felmerülő feladatok újszerűsége, bonyolultabb, szerteágazó problémák megjelenése elengedhetlenné teszi-e a – polgári ügyszakban jól működő – kollégiumvezető-helyettesi intézmény bevezetésének megfontolását.

Az instruktori rendszert, a mentorbírák intézményét – mint jelenleg is élő kezdeményezéseket – tovább folytatandónak tartom, melynek során továbbra is szükséges a kezdő bírák visszajelzéseit felhasználni a gyakorlat elmélyítése érdekében.

Az ellenőrzési feladatok proaktív módon történő ellátása valóban hatékonyan segíti elő a büntető ítélkezés példaértékű működését.

Ezek után olyan kollégiumi ülések megtartására nyílna lehetőség, amelyek szakmai igazodási pontként szolgálnának valamennyi résztvevő számára. A prioritásként meghatározott feladatok megoldására ott nyílna lehetőség, modern eszközökkel a proaktív kezdeményezések felhasználásával.

Képzés Az oktatás területén nem elegendő a pusztá részvétel biztosítása, majd az azt követő tudásmegosztás. Szükség van a szakmai vákuumok feltérképezésére, ezután a bírák – titkárok képzettségét, érdeklődését összhangba kell állítani a feltárt igényekkel és így kerülhet sor a célirányos ismeretek megszerzésére, ha ilyen nincs, akkor a szükséges kezdeményezések megtételére.

A digitalizáció kiteljesítése több lépcsős folyamat. A korábban leírtaknak megfelelően a bevezetés után a használat elsajátítása elsődleges cél. A készség szintű alkalmazás után a folyamatos, extenzív fejlesztés fenntartása biztosíthatja azt, hogy a szervezet ezen a téren ne kerüljön behozhatatlan lépéshátrányba.

Integritás Az integritás területén a legfontosabb célkitűzésnek pillanatnyilag az „integritástudat” emelését tartom, amelynek eszköze a vonatkozó ismeretek megfelelő edukációja. Az Országos Bírószági Hivatal elnöke által létrehozott Integritás Munkacsoport tagjaként részt kívánok venni ebben a folyamatban. Ehelyütt még a korrupciós kockázatok kiemelését tartom fontosnak, összhangban a Nemzeti Korrupcióellenes Programmal összefüggő intézkedésekről szóló 1239/2017. (IV.28.) Kormányhatározatban foglaltakkal.

Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózat Meggyőződésem szerint a bírói szervezet egyik legmagasabban kvalifikált együttműködése az Európai Jogi Szaktanácsadói Hálózat.

Ebből fakadóan nem lehet más cél, mint az, hogy a kollégium tagjai közül – amint arra lehetőség adódik – valaki váljon a hálózat tagjává. Ismereteim szerint van olyan kollégiumi tag, akinek ehhez a megfelelő indíttatása és nyelvtudása megvan.

Bíróságokhoz való hozzáférés Az ügyfélkapcsolatok terén megítélésem szerint 3 követelményt kell egyszerre teljesítenie innovatív megoldásainknak. Egyfelől valóban előremutató és bevált „jó gyakorlatok”-nak kell lenniük, amelyek illeszkednek a stratégiai célok rendszerébe (megfelelő támogatottságot élvezzenek) és nem utolsósorban ki kell állniuk az „ügyfél elégedettség” próbáját is.

Itt érvényesülnek leginkább a szolgáltató jelleg szempontjai, amelyek az új Be. tételes rendelkezéseiben és koncepciójában tetten érhetők. Ezekre kifejezett hangsúlyt kell helyeznünk a jövőben, hiszen a Be. külön fejezetben foglalkozik a különleges bánásmód biztosításával a büntetőeljárásban.

Az ügyfélkapcsolatok jelentőségét további két körülmény álláspontom szerint felértékeli. Hiszen – ahogyan az a Nagyatádi Járásbíróság bíráinak említett pályázatában is szerepel – a megfelelő szintű ügyfélkapcsolatok biztosítása szolgálja a bírók munkáját terhelő bürokrácia csökkentését is, mivel az elégedett ügyfelek panaszokat nem terjesztenek elő. A másik szempont az integritástudat fejlesztésében jelenik meg, mivel az ügyfelekkel történő kiegyensúlyozott, korrekt kapcsolattartás az integritási fegyelmet erősíti a bírósági szervezeten belül.

A Kaposvári Törvényszék ez idáig eredményesen vett részt azokban az országos programokban, amelyek kapcsolódnak a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítéséhez:

- gyermekközpontú igazságszolgáltatás,
- tanúgondozás és áldozatvédelem,
- „Nyitott Bíróság” programja.

A büntető kollégium működése szempontjából is sikeresek ezek a kezdeményezések, így indokolt ezeken a területeken is a részvétel erősítése. Különös tekintettel arra, hogy a tapasztalatok szerint a büntetőügyek ezen programok egyik „legnépszerűbb” elemei.

A sajtóval való kiegyensúlyozott és korrekt kapcsolattartás ugyancsak a fentiek miatt van kiemelkedő jelentősége.

Humán erőforrások A humán erőforrások felhasználása terén hivatkoznék arra, hogy a 2016 júniusában és júliusában részt vettem az OBH szervezésében a bírói kompetencia fejlesztő képzés pilot csoportjában, melynek ismeretanyagát, tanulságait eddig is felhasználtam vezetői munkám során.

Továbbiakban is folytatni kívánom ezt a gyakorlatot. Ezen eszközök alkalmazásával és a „Team munka” további megvalósításával lehetőséget látok a kompetenciaszintű foglalkoztatás kiszélesítésére.

A Bv. Csoport működése lehetőséget kínál a csoportmunka kihasználására az igazságügyi ügyintéző, titkár, bíró együttműködésével. Ezen túl a projektalapú „team munka” lehetőségeit is ki kell használni.

Meggyőződésem szerint a fent hivatkozott célkitűzések teljesülésének eredményeként a büntető kollégium egy az előre kijelölt prioritások mentén megújuló tudásalapú, szervezatként működhet tovább.

VII.

A motivációs levél

A bírósági szervezetben immár 22 éve dolgozom.

2000. június 1. napjától büntető ügyszakban ítélezem.

A 2003. július 1. napjától nyomozási bírói feladatokat (további ítélkezési tevékenységem mellett) látok el.

2016. december 1. napja óta a Nagyatádi Járásbíróság elnöke vagyok.

A Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény alkalmazására való felkészülés keretében 2018. január 22. és 26. napja között részt vettem az új Be. „képzők képzésén”, majd 2018 márciusában a tananyag 4 törvényszéken történő átadásában vállaltam szerepet.

Korábban lehetőségem nyílt a Kaposvári Törvényszék első- és másodfokú ítélkezésében közreműködni. Gyakorlatilag a törvényszék valamennyi járásbíróságán dolgoztam.

A fenti körülmények alátámasztják elhivatottságomat és azt, hogy elképzeléseimet pályaművemben hitelesen fejtettem ki.

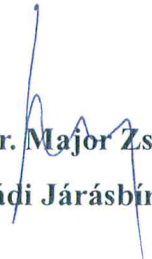
A szakmaiság maximális érvényesülése mellett immár tény az, hogy a kollégiumvezetői munka egyre inkább igazgatási feladattá is válik. Ezen feladatok teljesítése során ismereteim és tapasztalataim felhasználásával, a tagok együttműködése mellett kívánom megvalósítani a kitűzött célokat.

Azonban a pályaműben kifejtett stratégiai elgondolások nem válhatnak öncéllá, és az sem megengedhető, hogy csupán a terminológia használatában merüljön ki a megközelítem újszerűsége.

Ezért elkötelezettnek érzem magam abban, hogy olyan gyakorlati megoldások kerüljenek bevezetésre, amelyek a kollégium egésze és minden érintett számára kedvező eredményre vezessenek.

Végző soron olyan „brand” alakulhat ki, amelyben a résztvevők önmagukat kiteljesítve valósítják meg kreatív elképzeléseiket.

Kaposvár, 2018. október 25. napján

dr. Major Zsolt

a Nagyatádi Járásbíróság elnöke